СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 272. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 21. падолиста, 1924. VOL. XXXII. No. 272. Jersey City, N. J., Friday, November 21, 1924. THREE CENTS

Представники робітничих юній Англії, Німеччини й Канади потверджують невдачу большевицької агітації.

ЕЛЬ ПАСО, Тексас, 19. падолиста. — На нинішному засіданню конвенції Американської Федерації Праці виступали представники робітничих юній Англії, Німеччини й Канади зі своїми привітами для американського зорганізованого робітництва.

Кождий зі сих бесідників представляв, як комуністичні агітатори рили серед робітничих юній їх країв, але кождий бесідник з натиском підчеркав, що комуністична кертича робота на нічо не здалася. Німецький делегат Грасман се перший Німець, який від початку війни мав нагоду промовляти явно до американської робітничої конвенції. Він теж росповідав, як Москва поклала собі за першу ціль зловити на свою вудку німецьких робітників, і як вона потерпіла страшний розгром.

АНГЛІЙСЬКИЙ ДЕЛЕГАТ РАДИТЬ ЗАЯВИТИСЯ ЗА ВИЗНАННЄМ РОСІЇ.

Англійські делегати заявилися за тим, щоби Американська Федерація Праці висказалася за признанням Росії Америкою. Вони говорили за тим визнанням, мимо сього, що оба остро критикували кертичу роботу большевицьких агентів серед англійського робітництва.

Конвенція вислухала заклик до визнання Росії мовчки. Видно було, що делегати до визнання зовсім не паляться та що вони стоять на становищи сім послідних конвенцій Федерації Праці.

„АНГЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ НЕ РОСЧАРОВАНІ ВИБОРАМИ".

Один з англійських делегатів говорив, що злученим силам англійських капіталістичних партій вдалося повалити англійський робітничий уряд, але англійські робітники зовсім не попадають в роспуку. Хоча їх уряд повалився, вони все таки зробили здобутки, а слідуючі парляментарні вибори покажуть ще краще їх силу.

Делегати приняли сю заяву з великим одушевленнем.

СПРАВА МІНІСТРА ПРАЦІ В КАБІНЕТІ КУЛИДЖА.

Джан Луис, президент майнерської юнії, приїхав нині на конвенцію і, довідавшися, що на конвенції внесено резолюцію, яка пропонує президентови Кулиджови йменувати Луиса секретарем праці в своїм кабінеті, заявив, що він кандидатом не хоче бути. Делегати винесли, однак, вражіння, що, якби Кулидж сю позицію Луисови запропонував, то він все таки її принявби. Яко другого кандидата на сей уряд споминають Джана Донлина, що до недавна був на чолі союза будівельних юній Федерації Праці.

ВТРАТИ УРЯДУ ЧЕРЕЗ ДОГОВІР ПРО ЗМЕНЧЕННЯ ЗОРУЖЕНЬ.

ВАШИНГТОН, 19. падолиста. — Американський уряд обчисляє, що через підписанне договору про зниженне морських зоружень він стратив коло 153 міліони долярів. Він заплатив за 11 кораблів, які він розібрав, 153 міліони 815 тисяч, а за розібрані части дістав усего 529 тисяч долярів.

ОБДОВЖЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ФАРМ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 19. падолиста. — На конвенції фармерської організації так званої Нешенел Ґрейндж предложено рапорт, що на американських фармах є заінтабульованих довгів („морґечів") на суму 14 біліонів долярів. Конвенція станула на становищи, що ратунок американського фармерства вимагає передовсім увільнення від сього довгу.

АМЕРИКУ ЖДЕ БРАК ДЕРЕВА.

ВАШИНГТОН, 19. падолиста. — Президент Кулидж вислав до Національної Конференції для Вживання Лісових Продуктів листа, в якому звертає увагу конференції на потребу ощаджування дерева. Коли Америка не возьметься до сего щиро, то вона вже в короткім часі стане перед недостачою дерева.

АҐІТАЦІЯ ЗА УЧАСТЮ АМЕРИКИ В СВІТОВІМ СУДІ.

НЮ ЙОРК, 19. падолиста. — Конвенція нюйорської стейтової організації голосуючих жінок заявилася за участю Злучених Держав у світовому суді міжнародного судівництва.

За такою участю заявилася нині теж конвенція епископальної церкви сього стейту.

ЗА ЩО ВОНИ ДЯКУЮТЬ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 19. падолиста. — Нюйорський стейтовий губернатор Смит каже в своїй відозві про сьогорічний День Подяки, що народ сього стейту повинен бути вдячний Богови за те, що в сьому році зросло в стейті число уродин.

ТАЄМНИЦЯ СПАЛЕННЯ ЖЕНИ ПАСТОРА ЩЕ НЕ РОЗВЯЗАНА.

КОЛОМБАС, Огайо, 19. падолиста. — Помимо сього, що над спаленнєм пані Шітслі, жени місцевого лютеранського пастора, ведуть слідство аж з кількох сторін, таємниця сеї страшної смерти ще не розвязана.

Самий пастор припускає, що жена поповнила самовбійство, впавши жертвою релігійного божевіля; її легко було попасти на думку спалення себе, бо вона була в Індії, де є релігійні секти, які вірують в палення себе. Поліція, однак, волить припускати в тому якусь злочинну руку. Дехто припускає, що жінка впала жертвою другої божевільної людини, яка її запалила силою в [illegible].

ПОЧТОВИЙ РОЗБІЙНИК НА СУДІ.

Шикаго, Илинойс, 19. падолиста. — Перед федеральним судом ведеться тут розправа за рабунок почтового воза в місті Рондавті, в стейті Илинойс.

Головним свідком уряду виступав Брент Рлєскок, котрий самий брав був участь у сьому рабунку, в якому уряд стратив був коло одного й чверть міліона долярів. Зрабовані дорогі папері, готівка й дорогоцінне каміння лежали всі перед розбишакою, як він зізнавав.

СУД НАД ПОЛІСМЕНОМ ЗА ВБИЙСТВО.

Ню Йорк, 19. падолиста. — Перед стейтовим судом ставав тут нюйорський полісмен Роберт Мекалистер, обжалований за задумане вбиттє Вінцента Фігере, котрий погиб від його кулі дня 13. серпня сього року.

Лава присяжних суддів прийшла до переконання, що прокуратор не доказав, що полісмен хотів убити Фіґеру і увільнила його від вини і кари.

СВАРКА ЗА ІМЯ СЛАВНОГО СПІВАКА И СПАҐЕТІ.

Ню Йорк, 19. падолиста. — Найвисший суд сього стейту розглядав нині позов одної італійської фабрики спаґетів проти другої подібного рода за відшкодованнє 300.000 дол. за безправне вживаннє імени відомого італійського співака Каруза для свого виробу. Справи ще не покінчалися.

ЧАСОПИС ДЛЯ 3-ох ЧИТАЧІВ

Такий диковинний часопис виходить у Лондоні і називається „Анті тап гат". Заснував її оригінальний дивак, який все своє життя боровся проти... циліндра. В свойому завіщанню записав він кревнякови річну ренту в сумі 50.000 фунтів, але під умовою, що він вестиме боротьбу з циліндром далі. І власне з титулу цієї дивацької умови появляється він в... трох примірниках. Один для спадкоємця, два другі для екзекуторів завіщання.

АВАНС ПШИБИШЕВСЬКОГО.

По Варшаві ходить чутка, що відомий польський письменник Пшибишевскі, який все життя жив у нужді дослужився посади почтового урядника в Польщі, тепер заавансував на члена почоту президента польської републики. Його мають іменувати для спеціяльних поручень Войцеховського.

ЯК СТОЯТЬ ЧУЖІ ГРОШІ.

Французькі франки по 5¼ американського цента.

Італійські ліри по 4 і одній третій цента.

Німецькі державні марки мають повну вартість 23.8 американського цента. Їх дуже мало і через те в Німеччині тісно на гроші.

Австрійські корони держаться вже довший час при одній ціні, розмірно дуже низкій. Їх тепер міліон за 14 долярів.

Угорські корони майже таксамо стоять як австрійські.

Польські „злоті" тепер на біржі по 19 центів, але се тільки номінально, бо їх ніхто заграницею не купує ані не продає. Загалом, тих „злотих" Польща випустила дуже мало, бо дуже маленько має на них покриття в золоті.

Румунські леї (леви) по ½ цента. Один міліон $5,000.

Чесько-словацькі корони по 3 центи. Міліон $30,000.

Російських большевицьких гроший нема на міжнародньому торзі. Царські рублі мають на біржі незначну ціну.

Канадійські доляри стоять рівно з американськими.

Бразилійські мілрейси пішли трошки вгору. Тепер вони по 11.7 цента.

КАПІТАН КІННОЇ АРТИЛЕРІЇ

На днях арештовано у Львові осібняка, що їздив по місті і продавав якісь образи в користь польських інвалідів при чому не будучи інвалідом зуживав гріш для себе. Арештований представлявся, як сотник польської кінної артилерії. Слідство виявило, що це є простий Лабаш що був агентом слідчої поліції в Сувалках.

РАДЯНСЬКЕ СУДІВНИЦТВО.

На засідання московського центрального виконавчого комітету, склав комісар справедливости др. Курскі звідомлення про стан радянського судівництва. З нього довідуємося, що в маю 1924 р. в 32 губ. було 122.000 карних і 35.000 цивільних залеглих процесів. За останнє півріче переведено 441.000 карних і 193.000 цивільних процесів.

З МЕСТИ.

До помешкання гайового Дуди в Берувках, тарнобжеського повіту, кинув хтось ручний ґранат, який експльодував і поранив жінку, дочку і зятя Дуди. Дудова померла в шпиталі. Поліція припускає, що злочину доконав якийсь особистий ворог Дуди.

ЗАСУД ВАРШАВСЬКИХ „БОЙОВИКУВ".

На днях засудив варшавський суд учасників жидівського погрому в каварні „Земянській" на 7 тижнів тюрми і 50 зол. кари.

СМЕРТЬ ЗА ОБИДУ.

Перед військовим окружним у Львові, станув оноді поручник 22 полку уланів Кухціцкі, обвинувачений в убивстві кревняка і тов. пор. Врублевського. В свій час ми повідомляли вже про те, як то Врублевскі підпивши, сів до візка, яким поводив Кухціцкі і конче хотів поводити. На тому тлі повстала суперечка в якій Врублевскі вдарив Кухціцкого в лице на що цей зареаґував вистрілом з револьверу. Стріл був на нещастя влучний. Врублевскі згинув а Кухіцкі опинився перед судом. З огляду на неприсутність кількох важних свідків, відложено розправу до 6. падолиста 1924.

ГОТЕЛЕВА ТРАҐЕДІЯ.

Онодішної ночі, в підрядному варшавському готелю „Спорт" бозбавила себе життя якась розведена мужатка Бачинська, яка приїхала до Варшави в товаристві польського старшини Вольського. Кільканайцять мінут перед випадком телефонував хтось до готелевого портієра, що в одній з кімнат готелю поповнить хтось самогубство. Вмонт коли портієр вибрався шукати дотичної кімнати почув вистріл вбіг до кімнати, але застав вже самогубницю в аґонії.

РЕКВІЗИЦІЯ ЗБРОЇ.

Польське міністерство внутрішних справ видало до кресових" воєводів обіжник, в якому заряджує реквізицію зброї, яку потайки переховує населення „кресів". при пошукуванню зброї має співділати з влястями „льоально настроєна" частина населення (читай: кольоністи і т. п.). Та сама частина не повинна бути позбавленою спромоги обороною життя і майна" супроти чого їй треба полишити зброю. Можна собі уявити наслідки такого розпорядку.

ПЯНИЙ БУРМІСТР.

В одному з варшавських театрів почав авантуруватися якийсь добродій в однострою огневика, як виявилось — бурмістр міста Висоцке, який в той спосіб зареклямував свою провінціональну „діру".

Ерріо каже, що Франція признала большевицький уряд для власного інтересу.

ПАРИЖ, 19. падолиста. — Французький премієр Ерріо говорив нині перед заграничною комісією палати послів про справу признання російського советського уряду.

Наперед він зазначив, що Франція не зріклась міліардових довгів, яка бувша царська Росія затягнула у французьких банках.

Потому подав оті три причини признання:

1. — Потреба російської (української пшениці.

2. — Потреба земного олію (нафти).

3. — Конкуренція (суперництво) Німців і Американців, котрі вже осіли в Росії, з другими світовими торговцями, котрі хотіли-б дістатись на російський ринок.

Відтак ще є, казав, і політичні причини, а саме:

1. — Осторожність перед большевицькою аґітацією у французьких кольоніях в Америці.

2. — Небезпека війни у Східній Европі.

3. — Справа Дарданельського приливу, яку годі рішити без Росії.

Вкінці зазначив, що ведуться в Парижі французько-російські переговори у справі вирішення питання про російські довги у Франції, про провірку й обнову французько-російських договорів і признанне взаїмних прав і привілеїв, між якими видне місце займає признанне приватної власности Французів в Росії.

АНГЛІЯ СПОДІВАЄТЬСЯ СПЛАЧУВАТИ АМЕРИЦІ ДОВГ З НІМЕЦЬКИХ „ВОЄННИХ ВІДШКОДОВАНЬ".

ЛОНДОН, 19. падолиста. — Англійське правительство сподівається, що за рік або кілька лів Англія зачне одержувати свою пайку „военного відшкодовання" від Німеччини, яке на основі пляну Доса має виносити річно 30,000,000 фунтів стерлингів, або $150,000,000, себто стільки, скільки Англія тепер платить річно.

Тоді вона сю німецьку рату платила Америці на рахунок свого довгу і таким робом зменшила би свої видатки о $150,000,000 та облекшила-б тягарі своїх податників.

Одначе рівночасно Англія не зрікається сих довгів, що аліянти винні їй з часу війни. Вона і далі при них стоїть і правительство Болдвина буде без упину їх пригадувати передівсім Франції, Італії і Бельгії, одначе воно не буде занадто наглити, щоб собі аліянтів не зразити в бизнесі. Англія тепер думає богато про відкову свого промислового життя і торговельного руху на світовому ринку. До успіху в сьому напрямі вона потребує аліянтів, яких хоче взяти до співучасти. І саме у сьому бизнесі вона використовувати-ме воєнні довги яко чинник, щоб повинувати собі другі аліянтські держави.

АНГЛІЇ НЕ СПІШНО З ПЛЯНОМ БЕНЕША.

ЛОНДОН, 19. падолиста. — Британське правительство вислало до Ліги Народів писмо, в якому предкладає, щоб вона відклала дискусію над пляном Бенеша на пізнійше.

Дня 8-ого грудня с. р. має бути в Римі чергова сесія Ради Ліги Народів, яка мала перевести дискусію над пляном Бенеша, що його приняв недавно Збір Ліги Народів.

Се не подобалось консервативному правительству Болдвина і воно запропонувало, щоб дискусію відкладено на пізнійше. Другі аліянти зрозуміли се так, що Англія противиться плянови Бенеша,одначе правительство Болдвина відповіло, що воно хоче відкладення дискусії на те, щоби вперід порозумітися зі своїми домініями, але воно не противне плянови. Навпаки, воно раде-б помогти, щоби Франції і другим державам дати забезпеку перед наїздом других держав.

КАЖЕ, ЩО ПЛЯН БЕНЕША ПРОПАВ.

ЛОНДОН, 19. падолиста. — Тутешній дневник Телеґреф пише, що плян Бенеша пропав, бо нове англійське правительство Болдвина його не прийме.

З уваги на те, на думку сеї ґазети, тепер Америка може дати почин до нової всесвітньої розоружної конференції.

ПОМЕР КАРДИНАЛ ЛОҐ.

БЕЛФАСТ, північна Ірляндія (Олстер), 19. падолиста. — Помер кардинал Лоґ, зверхник католицької архидеецезії в Ірляндії.

Він прожив 84 роки.

НЕВДОВОЛЕНИЙ ПОМИЛУВАННЄМ.

ПАРИЖ, 19. падолиста. — Бувший французький міністер внутрішних справ Мальві не вдоволений помилуванням, яке йому вчера ухвалив сенат.

Він каже, що його сенат був засудив тому 6 літ на прогнанне несправедливо, бо він ані не піддирав підчас війни анархістів ані не давав грощий на проти-воєнну аґітацію, як се йому тоді закинено. Були такі, що се робили, каже він, але він проти них виступав. Тепер він усе те хоче виявити на процесі, який хоче зачати проти винуватих.

СЕРБІЯ МОБІЛІЗУЄТЬСЯ.

СОФІЯ, столиця Болгарії, 19. падолиста. — Сербське (югославянське) правительство запорядило мобілізацію над болгарською границею, щоби поставити граничну охорону перед нападами македонських повстанців.

ПРОТИ ЕСПАНСЬКОГО КОРОЛЯ.

Славний еспанський писменник Вісенте Бляско Ібанец написав книжку проти еспанського короля Альфонса XIII., в якій закидує йому, що вчасі світової війни зраджував Німцям французькі тайни.

Він каже, що теперішня Еспанія виглядає як царська Росія.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число [illegible]	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery, вел. с. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СЛІДАМИ МОНАРХІСТИЧНОЇ ЗАТІЇ

Як видно з париських донесень, російські монархісти вже пускають свою машину в рух. Після сього донесення, має незадовго відбутися зїзд російських монархістів, який має остаточно вирішити справу царського наслідництва та проголосити світови, хто є пануючим всеросійським імператором.

Очивидно, „всеросійський народ" про те, хто має бути їх імператором, говорити не має що. Сю справу за нього вирішать ті, які після монархістичних розумінь, одинокі на таких справах розуміються та одинокі про них рішати управнені. Себто, ніхто инчий лишень всеросійські великі князі. Двайцять панків, які своєю горендальною політикою вже раз довели державу на край пропасти, нині підносять голос, що вони є однако розумними й правними правителями 180 міліонів народа.

На їх нещасте (чи може щасте?) їх акція згори засуджена на невдачу. Передовсім межи самими „високими князями" пануе-царює страшне непорозумінне. Часть великих князів проголосила царем Росії великого князя Кирила Володимировича, але противна партія не то що Кирила не признала, але й оголосила своїм кандидатом великого князя Миколу Миколаєвича, відомого команданта російських війск у великій війні. Є ще й третя партія, на котрої чолі стоїть цариця-вдова, яка зовсім не вірить у смерть свого сина Миколи II. та яка тим самим уважає всіх кандидатів сього рода за самозванців, які пхаються на неопорожнений ще престол. Межи сими трома партіями йде явна й тайна боротьба: пишуть до себе публичні візвання, повні закликів, підшептів, чорних підозрінь. Словом, з того одного боку справа виглядає безвиглядно.

Зрештою, хочби навіть великі князі відказалися та згодилися на то, що царя Миколи вже справді нема в живих, та хто має бути його наслідником, то ще й тоді справа всеросійського престола не стоялаб добре.

Передовсім, вся монархістична затія найшла один лишень осуд у численної російської іміграції в Европі, Азії й Америці. Проти неї заявилися просто всі кола до конституційних демократів включно.

Се признають навіть цареславні органи. Що більше, як доносять ті самі ґазети, навіть бувші царські ґенерали та високі царські цивільні урядники віднеслися ворожо до проголошення всеросійського царя. Навіть православні попи й єпископи поза границями Росії не дописують у вірности та не поспішають з вірно-підданчими заявами.

Додавати чейже не треба, що поза слабою симпатією до монархістичних заходів криється нічого инчого, як зневіра в монархістичний переворот. Якби серед ріжних кругів російського громадянства була віра в можливість повороту Романових на престіл, то й серед найлівійших найшлобся богато людий, які поспішилиб з вірнопідданьчими приносами. Через те, що сеї віри нема, то навіть великі князі розбиті. Навіть серед них нема віри в доспіх справи, яка є першою умовою такого доспіху.

Всеж таки великі князі щось „роблять": зїздяться на коронні ради, шлють телеґрами, пишуть публичні листи один до другого, словом, „працюють", як на великих князів стати. Се моглоб на декого робити враження справдішної діяльности, зверненої до добуття великоросійського престола. Коліж вглянути в суть тих заходів, то побачиться, що вони роблять, але роблять все не так, як потреба робити, коли ходить о добутте корони. Вони роблять все так, щоби лишень від сеї корони віддалитися. В отсьому знак, що вони в відбудову монархії не вірють, що вони в своїй душі не хочуть наражувати свого життя за ту справу, яку з гори вважають за програну.

А чогож вони хочуть? Цілком просто, вони хочуть ще натягнути декого з глупеньких европейських або американських міліонерів на датки, на „державні позички" на ціль відбудови монархії в Росії. Правда, великі князі моглиб затягнути особисті позички, але особисті позички треба віддати. „Державної позички" віддавати не треба. Коли буде корона, віддасть народ, коли не буде корони, позичаючий мусить сказати собі: „Пропало!" Отсе й усе, за чим ідуть збіднілі великі князі. Галапаси жили галапасним життем, і досі галапасами остали. Не хотячи братися до чесної праці, вони задумали пожити троха на кошт дураків, яких свербіть надбані міліони й які хотілиб зійти зі світа зі славою, що вони причинилися до повернення на „законний престол" наймогутнійший у світі царський рід.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ

Рідна Школа із Західної України кличе о поміч!
Поміч потрібна негайно!
Як помогти?

Нехай кожде українське товариство в Америці на найблизшому мітинґу ухвалить від себе допомогу в сумі від 5 до 25 долярів і зараз вишле на Рідну Школу до Обєднання.

А кождий свідомий Українець і Українка нехай вишле НЕЗАПЛАЧЕНИЙ досі народній податок за 1923 і 1924 до Обєднання, в сумі 6 долярів.

Тоді Обєднання вишле зовсім вистарчаючу допомогу до старого краю на українські приватні школи і на оборону сих шкіл усіми можливими способами.

Спішіться, бо пізно іноді значить запізно!

Допомогу посилати через Обєднання на адресу:

OBEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

ЯК ПАДЕРЕВСЬКИЙ ГАНДЛЮЄ ЛЮДЬМИ?

Підчас війни зібрав славний польський пяніст Іґнаци Ян Падаревський серед Поляків в Америці кілька міліонів долярів, які, як казав, ужив на „патріотичні" цілі. Між іншим видавав він гроші на свою політичну пропаґанду в Польщі, для якої заложив у Варшаві дневник „Ржечпосполіту", яка була консервативною ґазетою.

Недавно він ту ґазету продав углевому магнатови зі Шлеска Войцехови Корнфантому і дістав від нього $100,000.

Корнфанти нібито-демократ і в кождому разі веде відмінну політику від „Ржечипосполітої" і тому він постановив змінити політику ново купленої ґазети, спонукуючи до зміни поглядів редакторів ґазети і накидуючи їх теж і читачам, яких ґазета здобула за 6 літ істновання своєю дотеперішньою консервативною політикою.

• • •

З того повстав скандал, про який м. і. пише львівське Діло:

Замітне відношенне фінансових власників часописі до інтелектуальних власників — до редакторів і співробітників. Падаревський продав, а Корнфанти купив, так, якби річ ішла про фабрику, фортепян, або расового коня. Редакція часописі нічогісінько про ніщо не знала; ніхто її про ніщо не спитався аж поки явився новий власник, який промовив до журналістів, працюючих в ґазеті, як поміщик до своїх двірських форналів. Мало того, коли Стронський (редактор ґазети Ржечпосполіта порозумівшися з цілим великим редакційним персоналом (30 осіб), оголосив прощальну статтю, в якій розкрив усю історію та заявив проти неї свій протест, — новий адміністратор ґазети, назначений новим власником, сконфіскував увесь наклад і таким робом замкнув рот людині, яка на протязі пяти літ вкладала в оту ґазету свою духову працю, свої нерви, і своє здоровле.

Польські журналісти і писменники та всі ґазетні робітники пера мають на зразок усіх подібних орґанізацій чужини сильну професійну спілку. Співробітники „Ржечипосполітої" відкликались до неї. Управа Синдикату польських дневникарів розглянула справу і дала повну сатисфакцію редакції проданої ґазети, осуджуючи Падаревського і Корнфантого. У постанові Синдикату кажеться, що „Синдикат" публіцистів, яко професійна орґанізація, покликана до оборони моральних і матеріяльних інтересів своїх членів вважає, що сути часописеі не творить матеріяльний капітал, але творча праця й ідейний колектив співробітників". Тому Синдикат оголосив бойкот „Ржечипосполітої", поки мирово не буде полагоджений конфлікт, і таким робом велика щоденна ґазета опинилась без жадного фахового публіциста, не рахуючи самого Корфантого... Стронський і цілий бувший редакційний персонал „Ржечипосполітої" вже зачав видавати нову ґазету „Варшавянку".

В загальній історії публіцистики описаний випадок творить дуже характеристичний момент. Маємо наочний приклад, до чого доводить збогачених амбітників певність своєї ґрошевої сили та засліпленне усяких політичних спекулянтів: інтелектом торгують наче живим товаром.

Нема сумніву, що для цілого польського політичного світа афера із „Ржечипосполітою" є величезною компромітацією. Знову виявилася гниль і деморалізація хіенського табору. Посварені союзники витягають на верх обосторонні зловживання, а про б. міністрів Падаревського і Корфантого пишуть без обиняків, як про панамістів.

• • •

Треба ще додати, що не тільки редакторами гандлює Падаревський, **але і читачами.**

Коли ґазета здобула за 6 літ, скажім 30,000 читачів, то здобула своєю програмою і для своєї програми. Якже їх тепер Падаревський перепродує з ґазетою, то він хоче за $100,000 перенести 30,000 консервативних читачів до нібито-демократичної ґрупи Корфантого. Які між тими ґрупами ріжниці є, то є, але в усякому разі вони є і Падаревський хотів, щоби 30,000 читачів задля його особистого бизнесу одного дня змінили свої погляди.

Такі речі з продажю читачів, наче рабів (рабів духових — богатих власників ґазет!) з одної партії до другої водяться і деінде, але вони неморальні усюди. Сумно свідчить такий гандель ґазетярами і читачами власне про Падаревського, котрий хотів бути світилом патріотизму польського.

ЯК ВИЗВОЛЯТИ РІДНИЙ КРАЙ.

(Допись з Сиракюз, Н. Й.)

Гарно випав Конґрес Обєднання. Було богато розумної бесіди про те, як нам допомогти нашим браттям визволитися з рук ворогів і делеґати будуть мали що передати тим, що не змогли бути на Конґресі. Але щоби не стало тільки на словах наш місцевий Комітет Обєднання взявся відразу до діла, тих самих діл, якими і до сего часу визволяв наших братів в краю. То є до грошевої збірки. Третий рік Обєднання витаємо отсею новою збіркою в квоті $175, яку висилаємо до Обєднання в Філядельфії з призначенням $75 на Рідну Школу, а по $25 на інвалідів, сироти і бурсу на Лемківщині.

Збірка пішла у нас добре. Є в нас богато таких, що то до великої політики не мішаються, але мають добре серце і попирають кожду народну роботу. Є і такі, що тільки горлати вміють, самі ні одного цента не дадуть та ще других відмавляють. На щасте ті послідні не мають в нас голосу. Для таких на нашу думку не повинно бути і місця на нашій Рідній Землі, коли вона освободиться, бо вони не варта ступати по тій землі, яка освячена кровю наших мучеників.

Гарно випало у нас і свято Першого Падолиста. На зазив о. сов. Левицького зібралися в церкві всі братства і товариства з відзнаками та вислухали в повазі панахиди по полягших наших героях. На сироти по тих героях зібрано $25.05.

От так наша громада задумує продовжати дальшу боротьбу за визволенне нашого народа та за відбудову Одної, Соборної Української Держави.

Спис жертводавців буде проголошений у свій час Обєднанем.

ЗА КОМІТЕТ:
о. Лев Левицький, предс., В. Чибіняк, кас., Мих. Клюсік, скр.

Василь Атаманюк.

ВПЕРЕД МИ ІДЕМ.

Вперед ми ідем без упину,
В поході нам стриму немає,
За рідну Вкраїну до згину
Боротись з нас кожен бажає.
Чимало на шляху загинуть,
Нас думка тривожна не смутить;
Там нові і нові настигнуть,
Вже знов не скувати нас в пута!
Ми знаємо всі: поза нами
Лиш сльози, кайдани, тривога,
Мета-ж наша сяє огнями —
Осяяна жде перемога!

У. Н. СОЮЗ—НАЙЛІПША ОП[illegible] В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є [illegible]

ВЛУЧНОСТИ СИЛА

ЗОРГАНІЗУВАЛИ НОВИХ ЧЛЕНІВ (вписи за падолист 1924.)

(Продовженнє).

В. 5. Олійник Нестор 2-ох, Сидор Іван 2-ох.
В. 21. Смик Теодор 1-го.
В. 56. Пуцило Михайло 1-го.
В. 59. Венгренович Володимир [illegible] Гнатевич Михайло 1-го.
В. 77. Головач Петро 1-го.
В. 87. Максимик Василь 1-го, Максимик Тимко 1-го, Тарасик Андрій 1-го.
В. 98. Чощний Іван 2-ох.
В. 108. Віркійовський Франко 1-го.
В. 136. Сус Йосиф 4-ох.
В. 155. Чумер Михайло 3-ох, Ваверчак Іван 1-го, Пашуля Теодор 1-го, Маслій Григорій 1-го, Щуцький Пилип 1-го.
В. 157. Канюк Павло 1-го.
В. 168. Космина Григорій 1-го.
В. 179. Шпить Тимко 1-го.
В. 181. Прокопчук Стефан 2-ох.
В. 182. Яськів Григорій 2-ох.
В. 201. Микитишин Михайло 1-го.
В. 111. Фостик Дмитро 1-го, Тіцький Олекса 1-го.
В. 218. Стецьків Дмитро 4-ох.
В. 222. Кричковський Іван 1-го.
В. 230. Присташ Юрій 1-го, Баган Іван 1-го.
В. 237. Левчишин Теодор 4-ох.
В. 248. Іванишів Іван 1-го.
В. 255. Хула Юліян 1-го.
В. 292. Кізель Петро 1-го.
В. 308. Федор Данько 1-го.
В. 309. Кінаш Іван 2-ох.
В. 324. Слободян Іван 5-ох.
В. 336. Постолюк Семен 1-го.
В. 385. Бойко Микола 7-ох.
В. 401. Орлов Семен 1-го, Орлов Катерина 1-го, Блай Іван 1-го.

(Дальше буде).

ОБІЦЯЮТЬ ДАЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ ОРГАНІЗУВАТИ І АДРЕСИ НАМІРЕНИХ СВОЇХ КАНДИДАТІВ ДО ГОЛ. КАНЦЕЛЯРІЇ ПРИСЛАЛИ:

(Продовженнє).

В. 39. Кудлик Пилип, Сиракюз, Н. Й.
В. 81. Вітовський Михайло, Куртіс Бей, Мд.
В. 98. Чорний Іван, Шенандоаг, Па.
В. 100. Крушинський А., Толлестон, Інд.
В. 130. Свистун Петро, Ню Йорк.
В. 206. Пророчок Михайло, Вунсакет, Р. Ай.
В. 216. Романюк Петро, Вест Пулман, Ілл.
В. 248. Летнянчин Йосиф, Котсвіл, Па.
В. 251. Страп Мик., Клівленд, Огайо.
В. 276. Лисяк Яків, Амбрідж, Па.
В. 293. Негрич Сенько, Бруклин, Н. Й.
В. 316. Стрілець Мик., Рачестер, Н. Й.
В. 385. Шміґановський Іван, Мінеаполіс, Мінн.

(Дальше буде).

НОВІ ВІДДІЛИ ОРҐАНІЗУЮТЬ:

І. Заблоцький, 155 Гвайт Аве., Бруклин, Н. Й.

П-ні Й. Юревич, 64 Карлтон Ст., Невark, Н. Дж.

ЮВИЛЕЙНА ПЕРЕПИСКА:

о. Ізидор Костюк, Канонсбург, Па. Всі члени повнолітні мужеського пола платять по 30 центів місячно на Свободу. Від женщин за Свободу не колектується з місячними вкладками, бо жінки, котрих мужі є членами У. Н. Союза, є цілком звільнені від оплачування Свободи, а самотні членкині або такі, котрих мужі не стоять в У. Н. Союзі обовязані Свободу пренумерувати по членській ціні, безпосередно в Адміністрації. Інших винятків, що до плачення за Свободу, нема. Ви, Отче, прислали адреси наміренних Вами кандидатів, не подали до котрого відділу самі належите, або до котрого відділу Ваших кандидатів спрямувати, тому я наразі з тих адрес не можна як слід скористати.

В. Дичко, Коруна, Н. Й. Ви-б хотіли Ювилей святкувати піднесенням свого обезпечення в У. Н. Союзі о другу тисячку, та шкода, що Ви з тим о оден рік запізно зголошуєтеся. На $2000 обезпечення приймався тільки до 40-го року життя, але Ви ще ліпше той ювилей відсвяткуєте, коли на другу тисячку приєднаєте другого, нового члена. Що двох, то не оден.

Прокіп Калинчук, Водерман, Па. Я дістав від Вас Кампанійну літературу У. Н. Союза і мене скортіло організувати нових членів для своєї організації, бо тут в Гомер Сіти є ще богато Українців, котрі не є ще обезпечені в У. Н. Союзі. Як задумав так і зробив, але в місто нових членів дістав я велику ганьбу за то, що я орґанізований майнер а хвалю У. Н. Союз, якого редакція є противна орґанізованій робітничій клясі, тай ще за якусь допись Джери. Ось бачите, що робітники несплять і розуміють яка орґанізація їм добра, а яка ворожа. Прошу відповісти чи наша часопись Свобода є користною для робітників, які стоять в Юнії по 15 і 20 років?

Відповідь: Кождий свідомий юнійний майнер [illegible] Вам скаже, що [illegible] брехня, [illegible] такі арґументи як 30-літну [illegible] і чесну працю У. Н. Союза, [illegible] голюкати [illegible] крикунам [illegible] як У. Н. Союза так і професійної Юнії майнерів. Се правда що робітники [illegible], але [illegible] Ваш лист доказує [illegible] що інше як те, що між зорганізованим робітництвом бушують їх вороги, які хотіли їх приспати, брехнею [illegible] від всякої корисної для робітництва орґанізації відвернути. Кождий свідомий робітник знає, що професійна Юнія а запомогова орґанізація то є дві інші інституції, які собі взаїмно не перешкаджають, але противно, себе доповняють. Так члени Юнії як і члени У. Н. Союза тож самі робітники. Юнія обезпечує їх професійні інтереси а У. Н. Союз обезпечує їх на случай каліцтва і невилічимої недуги. Коли Ви говорите о міліонових запомогах У. Н. Союза виплачених вдовам і сиротам, то Ви повинни знати, що се переважно вдови і сироти по юнійних робітниках.

Блуди є людська річ. Блудів не бракує в юнійній роботі і вони можуть вкрастися і до маленької дописи в Свободі, та після якоїсь дописи до Свободи з Вашої місцевости. Ви неможете осуджувати користи з членства в У. Н. Союзі для всего юнійного [illegible] добре знає, що наша Свобода все відноситься прихильно до їх юнійного руху, а чи У. Н. Союз є користним для орґанізованих робітників, котрі належуть до Юнії по 15 і 20 літ, найліпше знають ті юнійні майнери і союзовці, котрі днесь каліками і невилічимо хорими, користуються з допомог У. Н. Союза, котрі ставши нездібними до праці, мусіли перестати бути майнерами юнійними, але союзовцями лишуться до смерти, а У. Н. Союз ще й по їх смерти мати-ме обовязок супроти оставших по них вдів і сиріт.

Товаришу Калинчук, Ви дали відстрашитися ворогам нашим дуже марним арґументом. Ви забули, що так члени У. Н. Союза як і його управа, то не хто інший, як юнійні робітники, а ті, що Вас так дуже встидали, то тільки підшилися під юнійну скіру.

ПАРТІЙНІ ПЕРЕМІНИ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

Львівська українська часопись Новий Час повідомляє:

В останніх часах помічаються і поволі переводяться в життє слідуючі переміни в українських партіях під польською займанщиною:

Є спроби обєднання в одну партію: Української Радикальної Партії, Волинського Селянсько-Соціялістичного Союза та української Партії Соціялістів-Революціонерів. Таким робом має повстати народницько-соціялістична партія. Її орґанізатори вказують на клясовий, селянський характер сеї партії, якої цілю буде соціяльне та національне освідомленне українських селянських мас і їх політична орґанізація з метою переняти провід державної політики української нації.

Рівночасно бачимо спроби утворити зглядно обновити українську партію фабричних міських робітників. Відколи УСДП. (українська соціял-демократична партія) перейшла в комуністичний табор, українське робітництво залишилося без окремої своєї клясової політичної орґанізації. Такий стан надзвичайно шкідливий для українського робітництва, бо віддає його під вплив ворожих українській нації чужих партий.

Також бачимо спроби утворити національно-ліберальну партію, яка мала обєднати в собі всі не соціялістичні національні демократичні елементи тих українських партий, які тепер істнують, або вдають, що істнують. Має се бути леґалістична партія, яка боронити-ме сі права, які українська нація вже тепер має і всіми леґальними середниками боротись за найвисші ідеали нації: Соборність і Державність. Сю партію мали-б утворити ґрупа Карпінський-Васинчук в Парляментарній Репрезентації, величезна більшість трудової партії, ґрупа „Діла", велика частина УПНР., деякі елементи УРП., ґрупа т. зв. безпартійних з Парляментарної Репрезентації, б. есери. Ті, що заходяться біля утворення нової партії, думають обєднати всі сі елементи і зазначують, що на Західній Україні немає тепер партії, яка була би провідником тих ліберальних ґруп, які тепер при власти в Західній Европі. Дальше вони стоять на становищі, що не можлива обнова трудової партії, яка пережилась і тепер опинилась без проводу, без орґану, без авторитету, необхідного для ведення національної політики. На думку тих людий утворення такої партії очистить політичне життє з одної сторони від невідповідального революційного пустомельства, з другої від туманного хотіння „молодих", але не творчих політиків.

Утворенне національно-ліберальної партії мати-ме мабуть двоякі наслідки. З одної сторони, елементи клерикально-консервативні, щоб не опинитися поза скобками політичного життя, поновлять свої давнійші спроби утворити християнсько-демократичну партію (навіть вже називають імена провідників). З другої сторони, всі елементи, які не вірять в се, що праця леґалістичної національно-ліберальної партії мати-ме успіх і принесе користь українській нації, змагати-муть до утворення політичної партії, яка вела би національну політику по їх лінії і таким методами, які вони вважають доцільними.

UKRAINIANS IN FESTIVAL HERE

500 Lead Programm at Armory Event

USE NATIVE COSTUMES

Chorus of 50 Voices Heard by Throngs

Ukrainians five hundred strong dominated the Saturday evening program of the International Neighbors Festival at the Armory and constituted the climax of all the four days and six programs of the Festival-Fellowship. Their presentation was a unique evening's program in itself.

In beautiful native costumes, costly and gorgeous, a great Ukrainian chorus of fifty or more men and women filled the front of the big stage while hundreds of marching men, led by President Charles Lefchik, George Shevchuk and Roman Slobodian, paraded before the cheering audience. The Ukrainian brass band led the march to the stage and played special Ukrainian music for the program.

Dances by a group of young men and women in brilliant Ukrainian dress were a striking feature which brought the whole audience to its feet. One small girl did a solo dance as good as any expert public dancer could present. A man dancer, a couple dancing together and the dancing group of men and women presented a series of dashing, whirling, rhythmic, beautiful Ukrainian dances such as American audiences seldom, if ever, see.

The Ukrainian chorus sang native songs, all distinctive, characteristic of Ukrainian culture and very beautiful and stirring.

The Clio Club of Roselle, led by Mrs. J. C. Mohler and Mrs. S. B. Moore showed their neighborly spirit by their presence.

Jewish Neighbors, represented by the large orchestra from the Hebrew Free School, led by Mr. Hochberg, played the Jewish National Anthem and other characteristic music. They also played marches for some of the earlier delegations until the Portuguese Orchestra took their places playing for the marching delegations and, after the evening's program, for the general dancing which continued until midnight.

Norwegian dancers, Gerhard Hetlev and John Frammes, in brilliant native garb, danced a Norwegian peasant dance. A Scotch dance was contributed by the Misses Lillian and Josephine Cahill.

"Young American Neighbors", in a violin orchestra led by Ulrich Jelinek, played two numbers.

The Abraham Clark Chapter of the Daughters of the American Revolution were the first marching delegation presented after the Battin High School color guard had opened the Saturday evening program by bringing forward the Stars and Stripes and forming a tableau on the stage while C. Mortimer Wiske, musical director of the Newark Festival Association, led the audience in singing „America".

Battin High School was also represented by the French Club who repeated on Saturday evening the French dance in French costume and the singing of the French national anthem which they had contributed to the Saturday afternoon program.

The Parent-Teacher Association of the Chestnut Street School of Roselle, presented a neighborly marching delegation of men and women.

("Elizabeth Evening Times", Monday, Nov. 17, 1924.)

„ЖИДИ В МИСТЕЦТВІ".

Під таким заголовком виголосив дня 15. м. м. відчит відомий жидівський маляр Леопольд Пілиховський. Прелеґент почав від Біблії, псальмів і „Пісні пісень' які незрівнаними творами поезії, яка очарувала сотні світових плястиків. Розкопи в Тель Хун виявили ориґінальні зразки жидівської орнаментики в старовину. Середновічні жидівські синагоги в Толедо, Лівурно, Павлі, Празі, Венеції, Амстердамі та инших місцевостях говорять про архитектонічно декоративний талант жидівських артистів. В новійших часах дали жиди світовому мистецтву таких мистців, як Ізраелова, Готліба, Гіршенберґа, Даґнера, Беккера, Автокольського, Левітана, Бакета і врешті цілу пліяду новаторів наших днів.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Три українські студенти забили Матуриса в Перемишли за се, що був за близько з Поляками, та що юдив подвію на Українців? Чи Ви знаєте, що коли Ви курець, Ви повинні курити Гелмар турецькі циґаретки но примині 100% чисто турецького тютюну, позаяк турецький тютюн є найлекший і [illegible]

НАЙНОВІЙШІ РОЗКОПИ З ЕГИПЕТСЬКОЇ МИНУВШИНИ.

В нутрі египетської землі лежать звалища й останки великої десять тисячлітньої цивілізації. Із цього всього відкрили досі — як видно лише дуже невеличку частину. В самій околиці головного міста Каїра, почавши в Наполеонової виправи перешукали поверхню землі в усіх напрямах. І де вже не було найменьшої надії найти щонебудь старинного, — тепер відкрили археольогічні цінности таких прикмет, що задивувався нинішний науковий світ.

Нові ці розкопи доказують також, що завдячуємо лише староегипетській цівілізації архитектуру і взагалі будівництво. Переконуємося, що ґеніяльні помисли старинних Греків і Римлян на полі архитектури, то наслідування египетської. Звісна є пословиця „Немо ніщо нового на світі", а цю пословицю вже тоді можна було вжити як Греки й Римляни ставили свої святині, арени, памятники, якими еще й сьогодня не можемо надивуватися. Цього року египетська державна архівальна управа дала розпорядок розшукати околиці Сагарських пірамід, то є на половині дороги між Нілевим насипом і між домами недалеко Каїра і на цьому місці відкрили дві великанські святині, котрі по твердженням знавців походять із часів третьої египетської династії. Отже ці святині старші від піраміди Ґізех (каірське передмісте).

Ці святині певно побудовано як королівські гробниці членів третьої династії, а мабуть і для двірських достойників. Це пояснюеться тим, що фараон Зоґа з третьої династії похоронений під пірамідою зі сходами; піраміда ця є в безпосередній близині обох святинь, між котрими певно пізнійше найдеться підземний хідник.

Король Зоґа був перший, що післав військо зайняти Судан. Згадані святині є порожні, без слідів похоронених там мерців. Це тому, бо святині ограблено Бог зна кілько століть тому назад. Про такі грабіжі є записки на папірусах, найдених в египетських кладовищах. Колиб не ці грабіжі, підчас котрих нелише забірали дорогоцінности, але й нищили мумії, письма (папіруси) і всякі предмети — нині прастару египетську історію знали би ми дужу а дуже докладно.

В середині кожної святині є великанські сходи. Над сходами був побудований мармуровий жертвенник для складання дарів у честь богам. Під цими сходами є двері, якими йдеться до просторої земної гробниці. Це нове відкриття не має матеріяльної вартости в порівнанні з Тут-анк-амоновою гробницею. Але зате наукова її вартість є неоцінена. Походять ці ступні і цей храм із доби старшої від Хеопсової піраміди (біля Каіра). Ще й тим важні ці бубудівлі, що обі вони є перші, для яких будови ужито каменя. Побудовано їх 2500 літ скорше, як побібні будівлі в старій Греції. На перший погляд здається, що ступені тих святинь будували Греки і що самі святині то Грецький твір, а саме задля незвичайної схожости обох архитектур.

Але археольоги найшли пізнійше ґієроґліфічні написи на ступнях. Вирізали ці ґероґліфи якісь подорожні із Горішнього Египту (котрі прийшли до Сагари 1.500 р. перед Христом). Є то ймення подорожніх й дата. Це є ясний доказ, що ці сходи, то египетський, а не грецький твір. І це є заслуга египетської цивілізації, що вона перша створила архитектуру будуванням камінних мешкань, памятників і святинь. Для історії ці дві святині будовано 2.500 літ із каменя й матеріялу скорше заки Греки почали будувати з такого каменя.

ДОПИСІ.

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

Шкільні діти складають жертву на Рідний Край.

Розуміючи вагу „Рідної Школи" і теперішне положенне батьківщини, взяв я собі за обовязок збирати датки на рідний край поміж дітворою в тутейших наших школах; та тим самим призвичаювати дітей від молодости до сповнювання належного обовязку і патріотизму супроти батьківщини. Заразом призвичаювати від молодости, до витревалости в боротьбі з ворогами батьківщини.

На мою думку, школа це найголовнійша потреба чоловікови в життю — з вйімком корму для тіла — це є корм душі. Не тільки я повинен так думати, але і кождий свідомий Українець повинен думати і дбати про школу. Школа — це засіб до освободження зпід чужого панування і засіб до здобуття незалежности своїй батьківщині і собі. Я буду старатись збирати на „Рідну Школу" датки поміж дітворою що місяця — хотяй би вони були найменчі — та тим піддержувати серед молоді любов і патріотизм — це буде місячна пригадка для дітий.

Нам конечно потреба шукати способу, щоби бодай через дітий пригадувати народній обовязок і старшим, а тим самим і в дітях защіпляєсь любов і обовязок в будуче.

Жертви в сумі $4.45 відослано на руки Обеднання, котре в свойому часі проголосить спис жертводавців.

Роман Дмитрів.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА.

Свято 1-го падолиста.

В неділю, дня 2-го падолиста українські громадяни святкували шесту річницю проголошення Зах. Укр. Републики. Церков прикрашена чорною крепою. По середині церкви висока могила, покрита чорною киреєю і прибрана зеленю. На переді напись, а довкола вінець. Точно о 10-тій почалася Служба Божа. По евангелію місцевий парох виголосив відповідну промову, котра не одному витиснула горячі слези жалю. По проповіди панахида, підчас котрої співав місцевих хор під управою д. Івана Годованця. А коли відтак о. С. Склепкович завізвав присутних не забути і за край, всі радо зложили лепту, котра по обчисленню дала 104 долярів. Гроші і поіменний спис засилаеся рівночасно до „Обеднання", по половині на інвалідів і краєві сироти.

Нас небогато, заледви 85 родин. Але всі як один. Жидівсько-большевицьких наймитів і зі свічкою не найдеш! Того самого дня давали „Свекруху" Лопатинського. Можна признати, що в особі д. Івана Годованця, міського дякоучителя, аматорський кружок має доброго режісера. Чистого доходу з вистави 300 долярів.

Є у нас відділ У. Р. С., але поза збиранне місячних вкладок не робиться там нічого. Недавно основано відділ У. Н. С. Коло него ґуртується все життя. Маленька горстка членів, але рухлива. Колись про те більше. А ви, браття з місцевого від. У. Н. С. старайтеся, щоби число ваших членів збільшилося в десятеро. Не підпомагайте ворожих організацій, коли маєте свою щиро-народню інституцію. Боже, вам помагай!

Свій.

ЛИТТЛ ДОЛЛЗ, Н. Й.

Збірка на Рідну Школу.

Литтл-фоллська українська громада хотяй невелика числом, але здорова на дусі, бо на кождий поклик відгукнеться. Також і сим разом наша громада не пропустила так важної справи як Рідна Школа. В неділю 26-ого жовтня с. р. по Службі Божій наш місцевий душпастир о. І. Крохмальний відчитав привіт від нашого преосвященого епископа, котрий недавно прибув до нас з нашої рідної вітчини. Заразом в тім привіті міститься і поклик до нас, щоби нести поміч нашій поневоленій вітчині. Відтак наш душпастир виголосив дуже гарну проповідь про Рідну Школу. Він в щирих словах представив нам то страшне лихоліттє, котре переживає Рідна Школа під ляцькою кормигою. Потому заохочував всіх щирих Українців до складання жертв на Рідну Школу. На колекторів зголосились добровільно Лев Голіят і Йосиф Франків, котрі перейшли по хатах, де жиють Українці, котрі зложили свої жертви на згадану ціль.

Разом зібрано на Рідну Школу 33 доляри. По відтягненню на пересилку 15 центів, я вислав до Обеднання у Филаделфії $32.85, котре в свойому часі проголосить спис жертводавців.

Тим, що занялися збіркою і всім жертводавцям сердечна подяка.

Лев Голіят.

ПОКЛИК

до Товаришів і Товаришок з села Лагодова, замешкалих в Ню Йорку і в околиці.

Дорогі Родимці! Український Кружок Лагодівська Поміч в Ню Йорку повідомляє Вас, що збори відбудуться в суботу, дня 22. падолиста 1924 р. в гали Discipleis Community House 147 — 2nd Ave., New York, N. Y., о годині 8. вечер.

Збори дуже важні, будуть відчитані листи, котрі наспіли з рідного села, довідаетеся як хруні злучились з панськими підхвостнями і спільно кладуть колоди під ноги тим, котрі щиро працюють для української справи.

Тож кому лежить на серци доля рідного села, хто хоче почути голос розпуки і горя, нехай прибуде в суботу на згадані збори.

На зборах будеться також зписувати членів до Укр. Нар. Союза без жадної оплати, тож товариші і товаришки не пропустіть так важної справи, бо в кождого з нас є родина то стараймось її забезпечити, бо смерть не перебирає і ніхто не знає, як довго дожиє, а найліпше місце для забезпечення нашої родини тут на чужині для нас є тільки Український Народний Союз. Тому всі як один приходіть в суботу на збори і також старайтесь записатися до У. Н. Союза.

ЗА ВИДІЛ КРУЖКА ЛАГОДІВСЬКА ПОМІЧ:

Вас. Костів, предс.; **Ів. Цимбала**, секр.; **Ів. Макар**, скарбник.

УВАГА! ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Заходом Товариства „Любов" відограеться драма

УКРАДЕНЕ ЩАСТЄ

написана Іваном Франком

В СУБОТУ, 29-ГО ПАДОЛИСТА 1924 РОКУ

В УКРАІНСЬКІ ГАЛИ 849 N. Franklin Street, PHILADELPHIA, PA.

Початок точно о годині 8.30 вечером.

Громадяни міста Філаделфії: Просимо прибути на сю чудову драму. Підчас павз буде приґравати чудова орхестра під проводом п. П. Дубаса і панни О. Довбенко. Половина приходу на наукові і добродійні цілі в старім краю.

272-73,75-76 Комітет Представлення.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Заходом Товариства „Зоря", від. 69 У. Н. Союза в Ню Йорку відограє „ТЕАТР УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ"

„СТО ТИСЯЧ"

Комедія на чотири дії — І. Тобілевича

В НЕДІЛЮ, 23-го ПАДОЛИСТА 1924 (SUNDAY, NOVEMBER 23, 1924)

В УКР. НАРОДНІМ ДОМІ, 217-219 E. 6th Street, NEW YORK, N. Y.

Початок о годині 7.30 вечером — Вступ $1.00, 75 і 50 центів.

„Сто Тисяч" — це безсмертна комедія, яка не сходить зі сцени Українського Театру. Особливо вона на часі в Америці. З ріжних сторін чуемо, як наших земляків обдурюють і виманюють останні збереження, такою тяжкою працею здобуті. Погоння за фальшивими грішми веде до великого нещастя. Хто хоче бачити, як це все робиться і до чого це все веде, хай приходить на сю виставу! Товариство „Зоря" докладає всіх можливих старань, щоби задоволити публику, а при тім гарно забавитися, яка відбудеся з танцями по виставі. Се послідний вечер для танців перед постом. 71-72

О численні участь всіх просить Комітет.

КОМІТЕТ РІДНОЇ ШКОЛИ ЗОЛОЧІВЩИНИ В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

„ТЕАТР УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. ДОМУ" В НЮ ЙОРКУ

відограє драму в пяти діях, зі співами і танцями — І. Тогобочного

„ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА"

В виставі беруть участь: Іванчуківна, Мілена, Жуковський, Кумовича і инші.

В СУБОТУ, 22-ГО ПАДОЛИСТА (NOVEMBER 22), 1924

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 East 6th Street, New York City.

Початок о год. 7.30 вечером. — Вступ: $1.00, 75 і 50 цнт.

По виставі танці до пізної ночі. Останній Баль перед постом.

Дорогі Родимці! Комітет несення помочи Рідній Школі в Золочівщині просить Вас о поміч, підтримати українську приватну гімназію, семінарийні курси і народну школу в Золочеві. До тих шкіл ходить поверх 700 українського квіту, є се сироти, діти інвалідів, робітників і селян.

Представте собі, горе наших рідних в старім краю, котрі, знищені війною, обтяжені податками і даннами, собі від уст відіймають а дають на утримання приватних шкіл. Чи ми маємо відмовити їм помочи виховати будучих борців за волю народа? Ні! Цього ми незробимо ніколи. 72-73

Численна участь в представленню се практичний спосіб несення помочи [illegible]

Комітет.

ПОЗІР! — ЙОНКЕРС, Н. Й.

Український Хор ім. Миколи Лисенка в Йонкерс, Н. Й. уряджує в честь Тараса Шевченка

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, 23. ПАДОЛИСТА

в PROSPECT HALL, 49 Buena Vista Ave., Yonkers, N. Y.

ПРОГРАМА:

Часть І.

1. Заповіт, Шевченко-Вербицький .... Хор мішаний
   Барит. сольо В. Різничок
2. Вулиця, Ф. Колесса, Хор мішаний
   Соля: п. Семчич, Ю. Гаврильчак і В. Мандзій
3. Ой з-за гори чорна хмара, Конощенко .... Хор мішаний
4. Чичичок, О. Кошиць, Хор мішаний
5. Блока .... Хор мішаний
6. Ой, дівчина горлиця, ... Хор мішаний

Часть II.

Хор шкільних дітий відспіває 7 пісень, а дует діточий в піснях: „Мово рідна" і „Веселе, щасливе, хлопяче життя" відспівають К. Макар і М. Шашкевич.

Квартет: „Ревуть, стогнуть" і „Ой, у саду голубець гуде" відспівають В. Мандзій, Н. Н., Бабій і В. Різничок.

Whispering Hope & Mother Machree, відспів. п. А. Семчич і Ю. Гаврильчак.

Свято в Чигирині і Ах, ти, доле, тенор сольо, відспіває Н. Н.

Акомпан. пяно п. Я. Сполітакевич.

Часть III.

7. Ой, пряду, пряду, К. Квітка .... Хор мішаний
8. На городі калинонька, Хор міш.
9. Ой, ти, дівчино, чарівниченько .... Хор мішаний
   Сопранове сольо п. А. Семчич
10. Ой, сивая та й зазуленька, Стеценко .... Хор мішаний
11. Вже ми жито вижали, Хор мішаний
12. Хто за нами, ми за ним, Хор міш.

Дірігент хору п. М. Фатюк.

Початок о годині 4-ій пополудни.

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ

Music by Wallace five.

В день Його поминок, помянім і ми громадяни міста Йонкерс і околиці Того Найбільшого Сина, Учителя і Громадянина України після Його Заповіту: „не злим, тихим словом".

270,72 Комітет.

ПОЗІР! — ПАСЕЙК, Н. ДЖ.!

Українська греко-кат. парохія св. О. Николая в Пасейк, Н. Дж.

— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЗАР

на дохід своєї школи

ВІД 27-го ПАДОЛИСТА ДО РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО

що вечера

НА PRESIDENT STREET, 212.

До виграння послужать річи потрібні до ужитку домашного, як і забавки і прегарні дарунки на Рожд. Христове.

Кождого вечера буде приґравати музика.

Відтак слідують театральні представлення, рухомі образці, комічні діяльоги, контести і т. п.

Всіх щирих парохіян і наших добродіїв проситься о надісланне фантів і інших ужиточних річий так для кухні як і для Базару. Сердечно запрошуєсь всі місцеві і дооколичні Товариства і Братства, як і поодиноких Українців до ласкавої участи.

271-76 Комітет.

ПОЗІР! ПАСЕЙК, Н. ДЖ., ПОЗІР!

Співацьке Тов. ім. М. Лисенка В PASSAIC, N. J.

устроює театральне представленне

МУЖИКИ АРИСТОКРАТИ

зі співами і музикою під проводом п. Т. Онуфрика

на дохід Української Школи

В СУБОТУ, 29. ПАДОЛИСТА

В ГАЛИ ШКІЛЬНІЙ

212 President St., Passaic, N. J.

Початок о годині 8. вечером.

Вступ для дорослих $1.00, 75 і 50 цнт.; для дітий 15 центів.

По представленню

БАЗАР І ВИГРАВКА РІЗДВЯНИХ ДАРУНКІВ.

На представленне запрашає всіх наших Родимців з Пасейк і околиці до як найчисленнійшої участи

272-77 Комітет.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й., ПОЗІР!

Заходом і старанням Нюйорського Комітету Несення Помочі Українській Гімназії в Зборові, уряджується

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 22. ПАДОЛИСТА

В LIBERTY HALL

255-63 E. Houston St., New York, N. Y.

Початок о годині 7. вечером.

ВСТУП 40 ц. — Музика Первоклясна.

Дорогі Родимці! Комітет Несення Помочі Зборівській Гімназії запрошує Вас до численної участи в сім балю, з котрого весь дохід призначений на будову української Гімназії в Зборові.

Коли у Вас є почуття і любов до рідної мови і людий, то не повинні опустити сего підприємства. Тож приходіть самі і приводіть своїх знакомих, де гарно й весело проведете вечір, а тим самим прийдете з помочию в будованню української Гімназії в Зборові. На Бали буде много несподіванок і забав.

272-73 Комітет.

Увага! Джерзи Сити! Отсим даємо до відома родичам, що Укр. Наук.-Драм. Товариство отворило Діточу Школу, котра провадиться в галі під ч. 387 Grand St., три рази на тиждень, в слідуючім порядку: кождого понеділка, середу і пятницю по дві години вечером від 6. до 8. Отже просимо всіх Українців посилати своїх дітий, щоби учились своєї рідної мови, щоби знали, якої вони нації і научилися української культури. Вписуватися можна в згаданих вечерах в комітеті або в учителя.

271-74 Шкільний Комітет.

Клим Поліщук.

„ВОЄНКО"

(Із записної книжки).

(Продовження).

II.

Волосний Ревком находився в помешканню ліквідованої Волосної Управи, де колись була корчма. У великій, вимазаній білою глиною, кімнаті містилися канцелярія Ревкому і відбувалися засідання. В передньому кутку висів образ невідомого святого в архиєрейських ризах, голова якого була заліплена аркушем синьої бібули, з намальованою червоним олівцем шестикутною звіздою. Коло образа стояв великий сосновий стіл з пляшками, а коло нього декілька обшитих зеленим оксамітом, делікатних стільчиків, на яких валялися якісь папери й часописи. ..а стінах, починаючи від образа і аж до самого порога, висіли барвисто розмальовані плякати з революційними гаслами: „Війна палацам і спокій хати нам", „Немилосердно борітеся з вошею, бо вона гірша сотні буржуїв" і „Світовий пожар в крови, Господи благослови!..." Дарма, що вже вечоріло і в хаті стояла невиразна сутінь, всеж таки було видно, що цегляна підлога дуже засмічена недокурками й курячим пірям.

—Сьогодня реквізиція курей була. Насмітили трохи...— сказав до мене Коцюбенко, йдучи до стола.

Я мовчки роздивлявся по хаті і вдихав у себе задушливе повітря Ревкому, яке чаділо махоркою, цибулею і чимсь таким кислим, чого вже ніяк не можна було розібрати.

— Ну й пахне тут у вас! — сказав я.

— Хіба? — здивувався Коцюбенко.

Я відчинив вікно і став коло нього. Разом зі свіжим повітрям в хату вкотилося широкими хвилями настирливе квакання жаб на болотах і незвичайно сумний спів якоїсь лісової пташки. Згадав соловієві пісні в київських садах на Печерську і щось болючо стиснуло за горло. „Не скоро мабуть доведеться чути їх знов..." — подумав я про себе і спитався в голос:

— Тут у вас соловії не співають?

— Які там соловії на службі в народа? — засміявся Коцюбенко. — Тут навіть жаб нема коли слухати.

—Ви переконано працюєте?

— Як би там не працював, але працюю! Яке в чортового батька може бути переконання там, де йде сама огидлива боротьба за шматок насущного?...

— А я думав, що ви з переконання... — почав було говорити я, як він мене перебив:

— Були часи, що працював і з переконання. Як була Центральна Рада, то ночей не досипляв. З села в село кидався і скрізь галасував. Товариші селяне! Тепер, мовляв, революція і свобода, а через те всі панські землі стали загальним добром. Досі ми з кацапами жили в одній царській державі а через те кацапи полізуть до нашого чорноземчику, бо на Московщині нічого їм робити з тими пісками та болотами. Отже, нічого нам лізти в спілку з кацапами, а треба зробити Самостійну Україну і забрати собі всю свою земельку...

— Чи не коміки?! — несподівано вирвалося з моїх уст.

Коцюбенко спалахнув і аж на ноги схопився:

— А ви що таке?! Інтеліґент! Анемія ходяча! Неміч бліда!

Признатися по правді, я оторопів трохи, але зачеплене за живе самолюбство само заговорило, як того вимагали обставини і „мода".

— Я людина цілком вільна і по своїх переконаннях справжній анархіст-індивідуаліст... Ніколи ні до якої політичної партії не належав, але завжди був за Революцією...

Коцюбенко тільки руками розвів.

— Як бачу, то ми обоє рябоє і нічого нам сперечатися! Я теж такий анархіст, як і ви, тільки з тією ріжницею, що ви втікаєте від того, що хитрійше й сильнійше за вас, а я навпаки, — йду до нього і згоджуюсь з ним...

— Алеж ви самі казали, що являєтесь цілком безвладними проти того, що діється тут — сказав я.

— Так, я сказав! — зморщився він. — Але селянство є сила самого чорнозему і її треба поважати...

— А мені здається, що не всяка сила заслуговує на це, тим більше сила селянства, яка по суті є цілком сліпа...

— Сліпа, але для таких анархістів, як от ми, вона дуже корисна.

— Не розумію!

Коцюбенко підійшов до мене і плеснув мене по плечу:

— Дуже просто, товаришу! Я був там, звідки тепер вигнали вас. Я блукав так, як тепер блукаєте ви. Тепер я сиджу собі тут і ви також можете сидіти. Зроблю вас своїм помічником, або лісничим і сидіть собі та тільки жаб слухайте...

— Не сказав би я, щоб це було так приємно.

— Ах, так ви приємностей шукаєте!... Ну щож, тоді йдіть собі в нетру, печери, пущі, або еміґруйте за кордон!... Але скажу вам по правді, що ніде ви не знайдете спокійнійшого місця, як тут!... Знаєте, небезпеці завжди треба сідати на самий ніс, от так, як муха сідає волови...

— Гаразд! — сказав я. — Я вам, товаришу, буду дуже вдячний, тільки мушу сказати вам наперед, що революційний робітник з мене буде не дуже-то добрий.

— Пусте! — якось чудно всміхнувся він. — Мені потрібна тут людина! Ви розумієте, — людина! Вірте мені, товаришу, що як тільки я вас побачив у лісі, так почув себе наче на полюванню. На мене так повійнуло минулим з того чудового Великого Міста, що я за всяку ціну вирішив зоставити вас у себе. Ви знаєте, що тут ні з ким слова обмовити, хіба що...

Зітхнув і махнув рукою в бік пляшок на столі. Потім підійшов до дверей і крикнув:

—Товаришу-діду! Принесіть сюди світло!

За дверми щось заворушилося, закашлялося й незадовольнено прогугнявило:

— І ніколи нема тобі супокою ніякого!...

Коцюбенко широкими кроками пройшовся по хаті і знову підійшов до мене.

— Наш Ревком складається з трьох членів: селянина Журабіди, бувшого унтера царського війска, Підкуйноги і мене, при чому Журибіда являється головою Ревкому і разом з тим носить всі почесні адміністративні назви, як от „Опродком" та „Бідком", Підкуйнога — начальник міліції, а я фактично всю роботу роблю...

— Для того, щоб не допустити сюди яких небудь зайд з центру, яких можуть просто призначити — сказав він.

— Ось як?!

— А так! Повітовий комісар знає, що в нас уже істнує весь адміністративний апарат і не докучає нам. Якось прибув сюди один комісарчик з червоноармійцями, так я нагодував їх, напоїв і вони поїхали собі тихо.

— І довго так прийдеться сидіти?

— Хто його знає? Певне аж до зміни!

— Якої зміни? Звідки?

— Всякої! Мусить-же вона колись бути! Є ж десь там якісь повстанці, Петлюра, Петрушевич, Скоропадський...

(Дальше буде).

БОМБА ВБИЛА ДУХОБОРСЬКОГО „ЦАРЯ" В КАНАДІ.

Петро Веригін, некоронований „цар" духоборів в Канаді погиб від бомби.

Веригін їхав 29-ого жовтня сіпіярським поїздом з Нелсон, Б. К. Коли поїзд був близко стації Фаррон, около 1-ої години вночі, роздався у вагоні Веригіна гук експльозії. Експльозія розірвала вагон, причім на місці погиб Веригін і ще трох инших пасажирів. Інші потерпіли сильні покалічення так, що з раненими, котрі померли пізнійше у шпиталях, погибло від експльозії 9 осіб. Між убитими був посол до провінціяльного сойму Мекі з Гренд Форкс.

Перша думка по експльозії була, що то експльодував ґас, який везено тим поїздом. Пізнійше виявило слідство, що експльозію спричинила пекольна машина. Найдено між останками розбитого вагона будильник з причепленими до нього дротами і частиною сухої батерії. З того видно, що Веригін не згинув через припадок, а був жертвою замаху. Се відома річ, що між духоборами була послідніми часами завзята боротьба. Фанатики були озлоблені на Веригіна за його поступові змагання. Недавно підпалено його хату.

Останки Веригіна забрано до духоборської кольонії в Брилєнт, Б. К., і 2-ого падолиста відбувся похорон. Був се може одинокий того рода похорон на американському континенті. Шість до вісім тисяч людий брало в ньому участь. Від полудня до заходу сонця співали духобори свої псальми з малими перервами на промови. Підчас одної з таких перерв прочитав свояк Веригіна, Ларіон Веригін, секретар і скарбник духоборської громади, життєпись помершого, оповіщуючи, що він бажав змінити своє прізвище з Веригін на Господній (Лордлі) і під таким іменем він тепер буде похований. Ларіон оповістив, що померший походив від святого духа, який увійшов в людське тіло; тепер сей дух вийшов з тіла, але не вмер; він все тойсамий дух, що був втілився в основателя секти 400 літ тому.

Похоронні церемонії провадила Анастазія Веригіна, своячка помершого, а похоронено його в гробі, вибитім в скалі на горбку над духоборською кольонією.